

Barbie luistert mee!

Inleiding: In deze les denken leerlingen na over connected toys. Speelgoed dat met het internet verbonden is. Ook denken ze na over apps en wat die allemaal van jou willen bewaren. Waarom is dat? En is dat echt erg? De leerlingen gaan in het echt alles van elkaar bijhouden en beslissen hoe geheim ze willen dat hun leven is.

Je kunt de Digidoener introduceren tijdens de mentorlessen om Computational thinking bij leerlingen te bevorderen, maar je kunt deze les ook integreren in een les Wetenschap & Techniek omdat deze goed aansluit bij thema's binnen dit vak. De les heeft zowel doe- als praatopdrachten en is daardoor afwisselend en interactief.

Totale duur: 1 lesuur.

DOEL VAN DE LES

- Leerlingen leren welke data er allemaal worden verzameld.
- Leerlingen ervaren hoe het is dat je zo gevolgd wordt.

- Je werkt aan het leerdoel: kan patronen herkennen en conclusies trekken (computational thinking).
- Kan de rol van media betrekken op het eigen gedrag en dat van de samenleving (mediawijsheid) en aan de volgende vaardigheden : reflecteren, waarderen, oordelen (vaardigheden) en willen weten en begrijpen (houding).

VOORBEREIDING

Van te voren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en de twee krantenartikelen.
- Klik door de slides voor de instructie op het scherm.
- Print de lesbrieven uit.
- Beslis of je het in de gaten houden of bespieden precies wilt doen; je kunt het in de les doen, maar misschien ook in de pauze of op een ander moment.

INTRODUCTIE

Slide 1

Opening: : In deze les gaan we nadenken over speelgoed dat met het internet verbonden is. Ook denken we na over apps en wat die allemaal van jou willen bewaren.

Slide 2, luisteren

Er is steeds meer speelgoed dat met het internet verbonden is.

Vertel:

Er was een beer die zegt hoe laat een kind naar bed moet (ouders kunnen dat instellen), er was een auto die dingen voor kinderen kan opzoeken op internet.

En er was een Barbie die met een kind kan praten: Hello Barbie. De Barbie kon steeds beter met het kind praten omdat de pop kon onthouden wat het kind allemaal had gezegd. En Barbie praat ook over nieuwste films en sterren. In Amerika was daar veel kritiek op: sommige ouders geloofden niet dat Barbie geen commerciële boodschappen zou delen.

Soms is dat speelgoed niet goed beveiligd en kunnen er andere mensen meeluisteren. Dat is verboden maar gebeurt wel vaak. Zo kan speelgoed veranderen in af luisterapparatuur.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2015/12/15/barbie-is-gehackt-1568290-a666073>

Slide 3, luisteren

Vertel:

Er zijn best veel interactieve tracking horloges te koop. Die horloges zijn slim en handig! Ze weten waar je vrienden zijn, en je kunt er meestal foto's mee maken en spelletjes mee doen.

Op de site van een populair tracking horloge staat: 'Dit horloge laat zien waar jouw vrienden zijn.' Met het horloge kun je spelen, maar ook berichten uitwisselen met je vrienden. Bijvoorbeeld als je iets later bent voor een afspraak: 'Sorry, ik ben 10 minuten later!' Ook kunnen je vrienden zien waar je bent. Zo ben je nooit 'kwijt'.

Slide 4, denken

Denk met de klas: Wat zijn de voordelen van dit soort apparaten? Wat zijn de nadelen?

DOEN

Slide 5: luisteren

Verdeel de leerlingen in tweetallen. Spreek goed af hoe ze elkaar observeren. Het kan in de klas, maar bijvoorbeeld ook in de pauze, of op een andere moment van de dag. Zorg voor een time-timer.

Vertel:

Veel interactief speelgoed en andere zaken weten dus van alles over je. Maar daar merk je niets van! Maar als je het wel zou merken, hoe voelt dat?

In tweetallen gaan jullie elkaar om de beurt observeren. Degene die geobserveerd wordt doet gewone dingen: laatje opruimen, buitenspelen, kletsen, wat dan ook. De observator schrijft alles op wat hij of zij ziet. Wat doet de proefpersoon? Waar loopt 'ie heen? Naar wie kijkt hij allemaal? Met wie maakt hij contact? Doe het 10 minuten en draai de rollen dan om.

Slide 6, doen

Laat de klas aan de hand van de woordwolk vertellen hoe het voelde. Schrijf de woorden op het bord. Kijk samen naar de woorden. Kunnen jullie conclusies trekken?

Slide 7, doen

Er zijn apps die bijhouden waar je bent, die weten wat je bekijkt en apps die geluid kunnen opnemen. In januari 2018 vond een journalist dit uit:

- *Candy Crush* heeft toegang tot je contactpersonen, camera, opslag en microfoon.
- En de app van de *NPO* mag aan adverteerders vertellen waar jij graag naar kijkt.
- En de app *Helderste Zaklamp* slaat je locatie op en verkoopt die gegevens door.

Veel apps verzamelen data zonder dat ze er iets mee doen. Maar ze zouden het wel kunnen en ook mogen.

Zie ook: <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/01/11/honderden-apps-luisteren-stiekem-mee-a1588068>

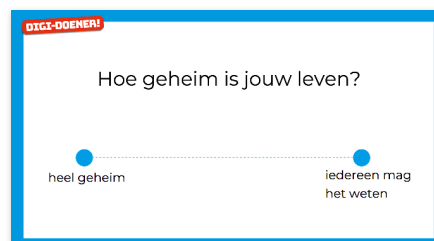
Laat de leerlingen op hun lesbrieven invullen waarom de app-makers dat willen.

Laat de groepjes om de beurt wat vertellen aan de klas.

AFRONDING**Slide 8**

Bespreek klassikaal waar leerlingen zichzelf op de lijn zetten.

Veel mensen vinden dat kinderen geheimen moeten kunnen hebben. Dat ze zelf alleen dingen kunnen doen zonder dat hun ouders of verzorgers dat weten. Dat hoort bij opgroeien. Wat vind jij? Zijn geheimen belangrijk voor je?

Slide 9

Als je dit een interessant onderwerp vindt, zou je ontwerper of programmeur kunnen worden.

Zij bedenken en maken apps en websites en denken na over welke gegevens bewaard moeten worden. En welke juist niet!

Rond je de les af.

